

Personu apmierinātība ar dzīvi pēc apakšējo ekstremitāšu vairāku locītavu endoprotezēšanas

Didzis Lūkins^{1,2}, Lolita Cibule¹, Ārija Zvaigzne²

¹ Rīgas Stradiņa universitāte,
Rehabilitācijas fakultāte, Latvija

² Vidzemes slimnīca, Latvija

Ievads. Vispārēja gūžas un ceļa locītavu endoprotezēšana (EN) ir sekmīga ķirurģiska ārstēšanas metode struktūru un funkciju bojājumu gadījumos. Lielai daļai personu pēc vienas apakšējo ekstremitāšu locītavas EN dažādu iemeslu dēļ ir nepieciešama citu locītavu EN. Viens no EN galvenajiem mērķiem ir dot iespēju personai dzīvot pilnvērtīgu dzīvi, tāpēc vienlīdz svarīgi ir noskaidrot gan to, vai ir mazinājušās sāpes un atgriezies locītavas funkcija, gan to, vai pacients jūtas apmierināts ar savu dzīvi.

Darba mērķis. Apkopot informāciju un izanalizēt personu apmierinātību ar dzīvi pēc apakšējo ekstremitāšu vairāku locītavu endoprotezēšanas.

Materiāls un metodes. Tika veikts jaukta tipa secīgs pētījums: kvantitatīvā pētījuma daļa – aprakstošs pētījums (pacienta medicīnas vēstures izpēte un aptauja “Apmierinātība ar dzīvi” pēc *Fugl-Meyer* pa telefonu) un kvalitatīvā pētījuma daļa – pacientu pieredzes izpētes pētījums (intervija).

No slimnīcas arhīva tika atlasītas 70 pacientu medicīnas vēstures pēc šādiem iekļaušanas kritērijiem: slimības vēsturē bija dati, ka pacientam veiktas vismaz divas apakšējo ekstremitāšu locītavu EN operācijas laika periodā no 2009. gada 1. janvāra līdz 2014. gada 30. jūnijam. Pēc papildu atlases pētījumā izmantoti dati no 58 pacientu medicīnas vēsturēm, telefonaptauju piedalījās 44 dalībnieki un pieci no viņiem piedalījās arī intervijās.

Rezultāti. Pētījumā iesaistītajām 58 personām kopā veiktas 117 endoprotezēšanas operācijas. Atbilstoši informācijai no pacientu medicīnas vēsturēm visbiežākā vienai personai veikto EN operāciju kombinācija bija labās un kreisās gūžas locītavu EN. Gandrīz visi respondenti (98%) atbildēja, ka ir apmierināti ar dzīvi kopumā pēc vairākām EN operācijām.

Mazāk apmierināti respondenti bija ar pašreizējo veselības stāvokli (75%), bet finanses lielākā daļa dalībnieku vērtēja kā neapmierinošas (63%). Salīdzinot apmierinātību ar dzīvi pirms un pēc operācijām, intervijas dalībnieki atzina, ka pēc EN operācijām apmierinātība ir daudz augstāka nekā pirms tām. Turklāt respondenti arī apgalvoja, ka operācijas rezultāti ir labāki nekā gaidīts.

Secinājumi. Atbilstoši informācijai no pacientu medicīnas vēsturēm visbiežākā vienai personai veikto EN operāciju kombinācija bija labās un kreisās gūžas locītavu EN. Anketēšanas rezultāti liecina par dalībnieku augstu apmierinātību ar dzīvi kopumā. Personas ir vairāk apmierinātas ar tādiem dzīves aspektiem kā kontakti ar draugiem, spējas rūpēties par sevi, attiecības ar vīru / sievu, brīvais laiks un ģimenes dzīve. Zemāka apmierinātība ir ar tādiem dzīves aspektiem kā finanses un veselības stāvoklis.

Interviju laikā respondenti pauda augstāku apmierinātību gan ar dzīvi kopumā, gan ar dažādiem dzīves aspektiem, salīdzinot ar telefonintervijā iegūtajiem datiem. Respondenti uzskata, ka EN operācijas ir veiksmīgs risinājums apakšējo ekstremitāšu struktūru un funkciju bojājumu ārstēšanā. Pēc EN mazinās sāpes, uzlabojas locītavu funkcija un paaugstinās apmierinātība ar dzīvi.